

FOGYATÉKOSÁGGAL KAPCSOLATOS ATTITÚD MÉRÉSE TIPIKUSAN FEJLŐDŐ GYERMEKEK KÖRÉBEN

T-4

Krausz Anita

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: attitűd; SNI; integrált oktatás

Viselkedésünk, magatartásunk megismerése, cselekedeteink bejósolhatóságának igénye megannyi tudományterület közös kapcsolódási pontja. Attitűdjeink segítenek annak megállapításában, hogy melyek azok, amelyek számunkra és környezetünk számára jók, szépek, hasznosak, és melyek a hamisak, csúnyák, haszontalanok (Csepeli, 2014). Kutatásunk célja feltárni a tipikusan fejlődő általános iskolás gyermekek fogyatékosággal kapcsolatos attitűdjét, megismerni a fogyatékoságról alkotott vélekedésüket, érzelmeiket és azok kontrollját. Mindezek megmutatják a fogyatékos személlyel kapcsolatos viselkedési szándékukat, melyből következtetni lehet a tényleges viselkedésükre is. Mérésünkben két adaptált eszközt használtunk, melyek konkrét problémákra, helyzetekre kérdeznek rá, amelyek előfordulhatnak a mindennapokban. Mindkét kérdőív átdolgozásánál a legfontosabb szempont az volt, hogy itemek minél konkrétan és komplexebben lefedjék a témát. Ennek a fejlesztésnek köszönhető, hogy az attitűdöt nemcsak több dimenzió és több komponens segítségével vizsgáltuk, hanem különbséget tettünk a fogyatékoság típusai között is. Utóbbi jelentős újítást jelent, mert a különböző fogyatékosági típusok más-más hatással vannak a személyek hozzáállására. A vizsgálatban egy vidéki általános iskola 4. és 7. évfolyamos tanulói vettek részt, mindkét évfolyamból két-két osztály (N=74). Az intézmény valamennyi osztályában tanul integráltan tanuló diák, a vizsgált osztályokban is több gyermek rendelkezik szakvéleménnyel, jórészt tanulásban akadályozott diagnózissal. Kutatásunk azon hipotézise, miszerint azok a tanulók, akik találkoznak fogyatékosággal élő személlyel (gyermekkel vagy felnőttel), pozitívabb attitűdöt mutatnak, beigazolódt. Azonban a fogyatékoság típusai szerinti attitűdbeli különbség csak a felső tagozatosok körében volt, az alsó tagozatos tanulók jelentős arányban ugyanolyan válaszokat adtak a különböző fogyatékoságokat érintő itemekre. Az eredményeket van Aalderen-Smeets és munkatársai (2012) elméleti kerete alapján értelmeztük, ami újszerű megvilágításban vizsgálja az attitűdöt, különbséget téve személyes és professzionális ismeretek között, illetve elválasztva a pozitív és negatív érzéseket, hangulatokat. Vizsgálatunk átfogó visszajelzést nyújt az általános iskolás gyermekek fogyatékosággal kapcsolatos hozzáállásáról. Fontossága vitathatatlan, egyrészt segíti a társadalmi integráció kialakulását, mivel a tanulók komplexebb személyiségfejlődése érdekében szerencsés, ha a mássággal minél korábban találkoznak és megtanulják kezelni azt (Irvine, 2012). Másrészt hazai és nemzetközi szinten is növekedés tapasztalható az SNI-gyermekek számában, ezáltal az iskolákban nagyobb arányban találkoznak integráltan tanuló diákkal. Eredményünk a hazai viszonyok ismeretében különösen fontos, hozzájárulhat az integráció megfelelő működéséhez.